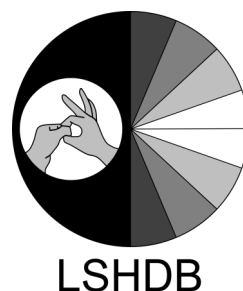

SYNHØR BLADET

Landsforbundet for Kombinert
Syns- og Hørselshemmede / Døvblinde

32 ÅRGANG

#5 2023

SynHør bladet er LSHDB sitt medlemsmagasin og blir utgitt 6 ganger i året i trykt form, som punktskrift, på CD og er tilgjengelig på nett på www.lshdb.no

Verdens første internasjonale konferanse
om haptisk kommunikasjon

-
Oppdatering fra prosjekt

-
Ressurskontorets informasjonsspalte

MEDLEMSSKAP

MELD DEG INN I LSHDB

Www.lshdb.no
eller
Kontakt kontor@lshdb.no

KONTAKT OSS

Landsforbundet for kombinert syns- og
hørselshemmede / døvblinde

Epost: kontor@lshdb.no
Nettside: www.lshdb.no
TLF: 22 41 34 24
Mobil: 95 94 93 57

BESØK OSS

ADRESSE:
Skippergata 33
0154 Oslo

DAGLIG LEDER:
Karin Andvig

ÅPNINGSTIDER:

Kontoret er åpent annenhver onsdag, og
hver torsdag og fredag.
Kontoret ligger i 5. etasje.

BLADET

TILGANG:

Kontakt kontor@lshdb.no for å få tilgang på
bladet i punkt, ren tekstfil eller på CD.

TRYKK:

Rycon AS
Opplag 280

REDAKTØR:

Kaisa Markhus
Tlf: 97151746
E-post: kaisa@lshdb.no

FORSIDEBILDE:

Bildet viser ryggen til flere av demonstrant
ene foran stortinget, som ser opp mot
appellanten som står fremst foran stortinget.
Rundt synes flere bannere med budskap
om en bedre tolkesituasjon nå!
Tatt av: Kaisa Markhus

STYRET

LEDER
Åshild Johansen
Tlf: 402 34 452
E-post: aashild.lovise@ebnett.no

NESTLEDER
Kari Kristine Engan
Tlf: 413 34 244
E-post: ka-k-eng@online.no

STYREMEDLEM
Sissel H. Markhus
Tlf: 934 96 277

E-post: sism@online.no

STYREMEDLEM
Marius Aasand Larsen
Tlf: 406 35 621
E-post: ml1004@icloud.com

STYREMEDLEM
Ståle Hatlelid
E-post: staalehk@hotmail.com

1. VARAMEDLEM Ann Kristin Staberg

2. VARAMEDLEM Dennis Thomassen

Innhold

Redaktøren	4
Styrets Hjørne	5
Verdens første internasjonale konferanse om haptisk kommunikasjon	6-10
Invitasjon til LSHDB sitt likepersonskurs og julebord	11
Prosjekt «Grenseløs idrettsglede»	12-13
Høsttur til Sjusjøen	14-17
Hva har skjedd det siste året - med LSHDB Vestfold	18-19
Ressurskontorets informasjonsspalte	20-21
Norsk Døvemuseum	22-23
Rekordbesøk på «møteplassen»	24-25
Berøringstur	26-29
En liten infotavle	30-33
Til Neste Gang	34

TIPSET:

Nettsidene til LSHDB har fått et lite løft, med spesielt fokus på oppdaterte artikler og bedre sammenheng mellom informasjon på vår facebook-side og på nettsiden www.lshdb.no.

Husk å følg med på begge plattformer!

Redaktøren

Kjære leser av SynHør bladet!

Det er mye som skjer i høstmånedene. Det renner inn med spennende saker å skrive om i SynHør-bladet og denne gangen kan dere få boltre dere i over 10 sider mer lesestoff enn i tidligere utgaver. Det bør være noe for enhver smak å lese om denne gangen.

I tillegg arbeides det videre med å oppgradere nett-sidene, med mulighet for kontrast i teksten og videoinformasjon.

Men viktigst av alt - nettsidens adresse er den samme som alltid: www.lshdb.no.

Kontaktinformasjon til distriktslagene er også oppdatert, og det skjer så mye spennende i de lokale lagene. En oversikt over hva LSHDB Vestfold har holdt på med det siste året, og et veldig spennende samarbeid de har fått til i sitt fylke, kan du lese på side 18.

Når dere leser dette, håper jeg at alle som hadde muligheten til å være med, fikk med seg demonstrasjonen i regi av Norges Døveforbund, foran Stortinget, lørdag 14. oktober. LSHDB og mange andre organisasjoner stilte seg bak arrangementet, og som du kunne lese i kronikken til Pål Kjetil Lyngstad i forrige utgave av SynHør-bladet, er situasjonen på tålepunktet!

Forsidebildet i denne utgaven av bladet er tatt fra demonstrasjonen, hvor over 800 personer møtte opp, og gikk fra tigeren ved Oslo S i tog opp til Stortinget hvor det ble holdt appeller fra Døvekirken, fra tolker, fra politikere og fra forbund som jobber for og med hørselshemmede.

Det var virkelig flott å se hvor mange som møtte opp, men det har også en bismak siden det vitner om hvor alvorlig denne situasjonen er.

I første omgang er det tolketjenesten i Oslo og Viken og deres brukere som får kjenne det, da frilanstolkene her sier nei til alle oppdrag i 2 uker fremover. Dette bør kjennes såpass godt at det kommer en bedre løsning på plass fremover.

Det er tydelig at det er stort engasjement for mange andre saker også. Det har blitt avholdt en vellykket «møteplass» i regi av Statped, Cor van der Lijcke har nytt fra både nasjonalmuseet og fra et prosjekt gjennom stiftelsen Dam, Ressurskontorets informasjonsspalte er endelig tilbake, og LSHDB inviterer til likepersonskurs og julebord i november - ikke glem å meld deg på!

Ønsker dere god og inspirerende lesing denne høsten!

Vennlig hilsen redaktøren
KAISA MARKHUS | kaisa@lshdb.no

STYRETS HJØRNE

Av Sissel H. Markhus

Hei kjære lesere,

Det er en glede for meg å dele litt fra styrets hjørne denne gangen.

Vi har nylig hatt en inspirerende idè-dugnad på Kiel-båten fra 21. til 23. september.

Diskusjonene spant over flere viktige saker, inkludert planleggingen av likepersonskurset til neste års sommertreff i 2024.

Vi brukte god tid på å komme frem til temaet for dette kurset og ikke minst planlegging rundt hvor sommertreffet og kurset skal avholdes.

Det blir altså i vakre Fredrikstad neste år.

Vi prøver å være tidlig ute med booking av sommetreff da vi jo er en stor gjeng, og det er viktig å fordele treffene våre rundt omkring i landet. Derfor var et annet spennende tema hvor sommetreffet 2025 skal legges. Det skal bookes hotell og det skal passe med fine aktiviteter på destinasjonen. Det blir interessant å etter hvert dele med dere hvilken del av Norge vi ender opp med å utforske.

Andre viktige temaer inkluderte EDBU-konferansen i 2024, utviklingen av styrets håndbok, den nåværende tolkesituasjonen i tillegg til valget som skal avholdes på neste landsmøte.

Det ble veldig gode diskusjoner og jeg må få si at jeg synes vi er et sterkt team.

Vi må også få gratulere vårt kjære forbund, som nå er 34 år gammelt.

Den 22. september 1989 ble forbundet stiftet.

Jo eldre vi blir, jo sterkere vokser forbundet seg, og benytter «bursdagen» vår til å minne oss om historien vår og engasjementet som har formet organisasjonen vår gjennom årene.

Det er nå ikke lenge før vi samles til LSHDB sitt likepersonskurs og julebord i Lillestrøm. Invitasjoner er sendt ut, du finner den også her i bladet, og styret ser virkelig frem til å møte mange av dere medlemmer der.

Til slutt ønsker jeg dere alle en fantastisk høst tid, fylt med varme, gode stunder.

Med vennlig hilsen,
Sissel H. Markhus,
styremedlem

5 | 2023

Verdens første internasjonale konferanse om

haptisk kommunikasjon

Skrevet av Bibbi Hagerupsen

Den første internasjonale konferansen var i Italia 4. og 5. september, nærmere bestemt i Venezia, på Università Ca'Foscari. Hapti-Co og jeg var invitert til å holde et innlegg. Jeg fortalte om historien og utviklingen av haptisk kommunikasjon i Norge, om Trine Næss sin visjon, og om samarbeid videre for å utvikle det haptisk systemet i Norge.

Jeg har aldri vært i Italia før så dette var min første reise til Venezia og Italia. Tusen takk til LSHDB for støtten til reise og opphold for meg. Det ga meg muligheten til å snakke om et tema jeg brenner for, så det satte jeg veldig stor pris på.

Venezia er en vakker og spesiell by, og jeg ville aldri trodd på hvor vakkert det er der

før jeg så med mine egne øyne hvor fantastisk og imponerende gatene og bygningene ser ut! Hvis du ikke har vært i Venezia før, så anbefaler jeg sterkt å dra dit og oppleve denne vakre byen med egne øyne. Over 400 broer binder byen sammen, og 180 kanaler slynger seg gjennom byen. Alt skjer på vann; vann-taxi, vannbuss, ambulansebåt, politibåt, leveranser i båt og private båter.

Det ble tid til sightseeing i byen og vi ble betatt av denne vakre byen, de flotte utsmykningene på alle bygningene; Markusplassen, Markuskirken, Rialttobroen og Sukkenes bro i tillegg til en hel del andre, kjente plasser.

Konferansen ble holdt i en vakker sal i et av universitetets mange bygninger, salen var dekorert med malerier på vegger og tak. Konferansen gikk over to dager og ble også streamet på Zoom. Det var tett program med mange forelesere fra flere ulike land.

Temaet på konferansen var haptisk kommunikasjon; integrering av haptisk kommunikasjon hos tolker og fagfolk som arbeider med og for døvblinde. Formålet var å samle internasjonal og nasjonal ekspertise og praksis.

Programmet startet med velkomsthilsen fra rektor på universitetet, som fortalte at dette universitetet i Italia er det eneste som har et studie i taktilt tegnspråk. Dette studiet ble startet i år. Videre kom det hilsener fra Laura Volpato som sto i spissen for konferansen og Sanja Tarcazy,

president i WFDB (Verdens døvblinde-forbund).

Første foreleser, Annamaree Waltharow fra Sydney i Australia, fortalte om eldre personer og haptisk kommunikasjon. Om usikkerheten mange føler på når sansene reduseres og samtidig skal opprettholde et sosialt liv og nettverk. Hun understreket viktigheten av gode samarbeids partnere i denne prosessen.

Riitta Lahtinen og Russ Palmer fra Finland fortalte om historien med sosial haptisk kommunikasjon, som ble startet på 1990-tallet.

Så var det vår tur, der vi fortalte om Trine Næss sin visjon og hennes fokus på samarbeid mellom tolker, døvblinde og andre fagpersoner for å utvikle haptisk kommunikasjon. Da hun døde i 2008, var det LSHDB og Hapti-Co som sammen førte hennes arbeid videre. Dette samarbeidet er grunnlaget for den norske modellen.

Eli Raanes fra NTNU i Trondheim fortalte om hvordan tolketjenesten startet i Norge på 1986-tallet, og hvordan det har utviklet seg fram til i dag, med spesielt fokus på tolkning for døvblinde. Det var absolutt en interessant historie å få med seg.

Et team fra Kalorama i Nederland fortalte om sosial haptisk kommunikasjon på senteret og hvordan de utviklet materialer og har fått hjelp fra Riitta og Russ.

Via Zoom, presenterte et team fra Brasil om sosial haptisk kommunikasjon i Brasil

og om deres hjelp fra Riitta og Russ, for å videreutvikle sitt arbeid for døvblinde og tolker/ledsagere i Brasil.

Siste foredrag på mandagen var fra Portugal, også dette via Zoom, der de fortalte om hvordan de utviklet sosial haptisk kommunikasjon for eldre døvblinde som bor på institusjon i Lisboa.

Mandag kveld var det en sosial middag for forelesere og inviterte gjester på en ute-restaurant ved havet. Der vi fikk en 3 retters middag. Det var en flott sosial kveld.

Tirsdagen startet på ny med tett program og mange forelesere.

Johanna Mesch fra Universitet i Stockholm fortalte om et spennende og interessant prosjekt som omhandler taktil tegnspråk og tolking, og er et

samarbeidsprosjekt med Norge. Dette gleder jeg meg til å lære mer om, og håper noen av instansene for døvblinde tar initiativ til å invitere henne til å fortelle mer om dette arbeidet.

Heather Colson Osborne fra England fortalte om bruk av haptisk kommunikasjon hos barn med medfødt døvblindhet.

Giorgia Zorzi og Gro Hege Saltnes fra Høgskolen i Vestland (Bergen) holdt et spennende foredrag om bruk av haptisk kommunikasjon i kombinasjon med taktilt tegnspråk. Dette studiet er fortsatt under arbeid.

Sigrid Slettebakk Berge, fra NTNU Trondheim, fortalte om tolk og beskrivelse under tolking for døvblinde. Dette foredraget var interessant og fikk meg til å reflektere rundt hvor mye tolken skal, kan eller prøver å beskrive for meg.

Et eksempel kan være å beskrive et rom eller et uteområde, uten å ha dialog med meg på forhånd. Virkelig et interessant tema.

Russ Palmer, fra Finland og England, fortalte om astronomi og beskrivelse av universet via haptisk kommunikasjon, og det var virkelig interessant! Blant annet så plasserte han solsystemet på fingrene og hendene. Men det er mye å fortelle om dette, så en egen artikkel om det kommer i neste nummer.

Linda Eriksson fra Sverige fortalte om hvordan hun laget haptiske signaler på sin arbeidsplass sammen med sine tolker, slik at hun enklere kan jobbe på PC.

Nina Øyan og Cathrine Timm Sundin fra Eikholt fortalte om bruk av haptisk kommunikasjon med førerhund. Dette var et samarbeidsprosjekt med Hapti-co.

Til slutt ble konferansen avsluttet med sluttord fra rektoren på Universitetet og fra Laura.

Det var veldig varmt da vi var i Venezia og det betød at det ble også voldsomt varmt inne i salen. Til tross for dårlig luft inne i salen og svette dager for oss, var det en interessant konferanse. Det er tydelig å se hvor viktig haptisk kommunikasjon er for døvblinde. Mye er takket være pionerer som Trine Næss, Riitta Lahtinen

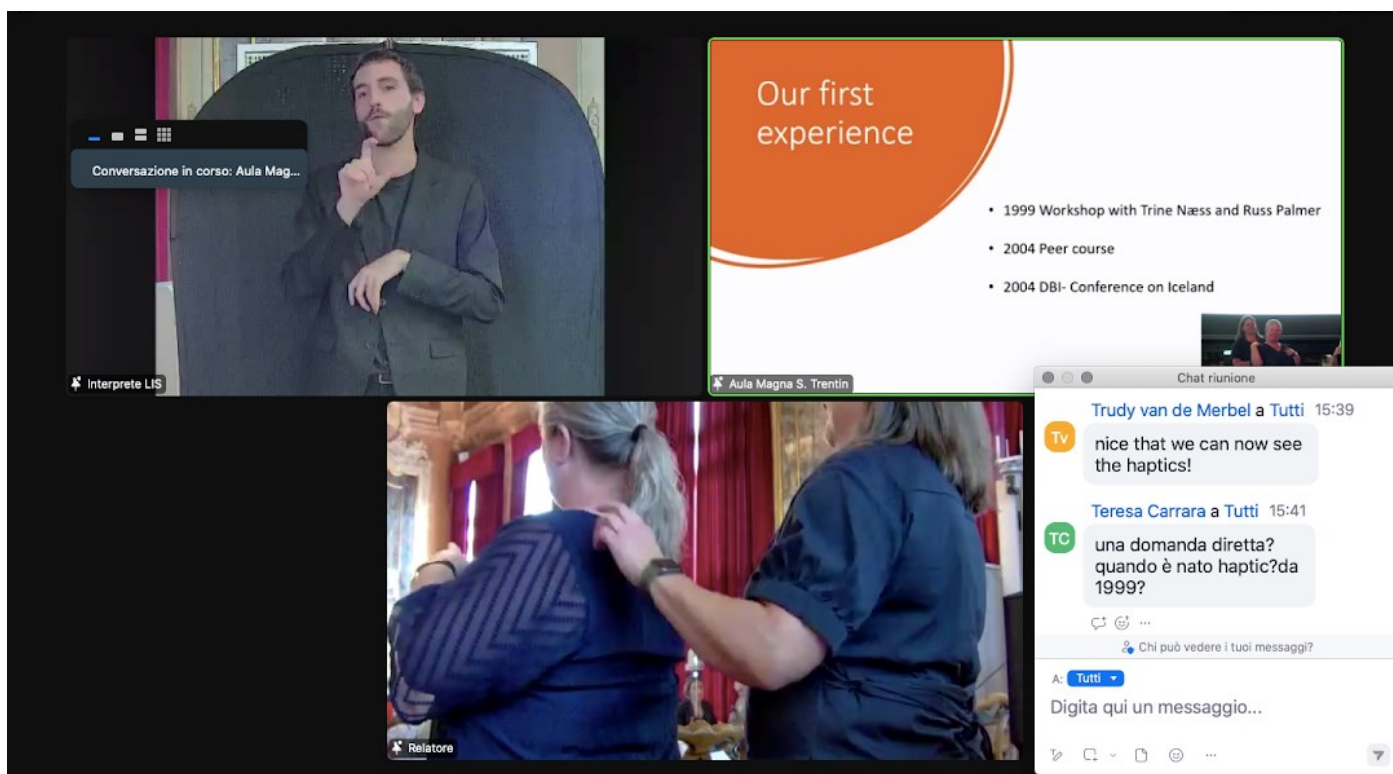
og Russ Palmer.

Det var som sagt et variert program, med mye bra innhold. Men det var også ting jeg reagerte på. Slik som da noen beskrev et signal der man prikket på kinnet til en mottaker for gi beskjed om å tygge! Jeg oppfattet det som at noen hadde litt utdaterte holdninger. Jeg må ærlig si at jeg er for den norske modellen med haptisk kommunikasjon som Trine Næss bygde opp, fordi den er mer nøytral, gir felles plattform som alle kan bruke, og samtidig gir en god og nyttig beskrivelse.

Jeg takker Hapti-co for det gode og flotte samarbeidet.

Bilde 1 (øverst s. 3): Kathrine og jeg presenterte innlegget sammen. Hildebjörg sto bak meg og utførte haptiske signaler på ryggen min

Bilde 2: (nederst til venstre s. 4): Jeg foran Sukkenes Bro. En spesiell bro som går mellom to bygg på hver side av kanalen. I gamle dager gikk fangene over broen til fengselet.

Bilde 3: (nederst på forrige side): Konferansen ble også streamet på Zoom, og de valgte å filme ryggen min der tolken utførte haptisk signaler. Det ble tolket på italiensk tegnspråk i tillegg

Bilde 4: (øverst til høyre, denne siden): Markusplassen – jeg tar bilde av de vakre utsmykningene på bygningene i Venezia.

Bilde 5 (nederst på denne siden): Deltakerne på konferansen i Universitetets aula, en flott sal med utskjæringer, takmalerier, lysekroner og tunge røde gardiner. Deltakerne ser fremover mot oss som holder foredrag og rundt om i salen sitter tolker med ryggen til og tolker for individuelle deltakere.

INVITASJON

Til LSHDB sitt likepersonskurs og julebord 2023 17.– 19. november

LSHDB ønsker alle våre medlemmer hjertelig velkommen til likepersonskurs og julebord!

Sted: Scandic Lillestrøm, Stillverksveien 28.

Vi starter på fredag 17. november, kl. 11:30 med lunsj, deretter blir det utstilling av hjelpemidler mellom kl. 13.00 – 16:00.

Lørdag starter vi kl. 09:00 med kurs, og holder på til kl. 17.00.

Søndag blir det avreise etter frokost.

Tittel på kurset i 2023 er: «Hva kan vi gjøre for å få en lettere hverdag? Del 2»

Tradisjonen tro arrangerer vi julebord på lørdag etter likepersonskurset.

Reisemåter:

Hotellet ligger ca. 2 min. gange fra tog- og bussstasjonen på Lillestrøm.

Egenandel:

Egenandelen er på kr. 1000.

Enkeltromtillegg kr. 300 per døgn.

Prisen inkluderer hjelpensjon, likepersonskurs med et dagsaktuelt tema, julebord, og i tillegg masse sosial hygge!

Reiseutgifter på billigste reisemåte er inkludert i egenandelen og fås refundert etterskuddsvis ved innsending av kvitteringer til LSHDB sitt kontor.

De som har ekstra lang reisevei, får dekket fly, men bestill billett så tidlig som mulig!

NB: privatbil (bensinutgifter) blir kun dekket i spesielle tilfeller, med godkjenning i forkant!

Ledsager:

Kun 1 voksen ledsager (må være betalende støtte-medlem) for hvert ordinært medlem (gjelder ikke offentlig godkjente tolker).

NB: ALLE DELTAKERE MÅ HA BETALT MEDLEMSKONTIGENT.

Trenger du tolk/ledsager, må du bestille dette selv. Du trenger ikke gi beskjed til oss hvem tolkene er, denne informasjonen får vi fra Buskerud tolketjeneste.

Vi reserverer rom til tolkene.

Påmelding:

Det er påmelding for å bli med.

Påmeldingsskjema er sendt på mail til medlemmer. Men husk at det er helt greit å melde seg på via e-post uten å bruke skjemaet. Du kan også ringe inn påmelding.

Frist for påmelding er satt til: 18. oktober.

Når vi har mottatt din påmelding, vil du få tilsendt giro for egenandel, samt program.

Har du spørsmål, ta kontakt med kontoret på torsdag eller fredag, eventuelt send sms på 99649422 eller e-post: kontor@lshdb.no

Med vennlig hilsen,
Åshild Johansen, Styreleder

PROSJEKT

Grenseløs idrettsglede

Skrevet av Cor van der Lijcke

Ballen er rund!

Mål:

Målet for prosjektet er å skaffe mer kunnskap om hva som skal til for at personer med syns- og hørselsnedsettelse/døvblindhet kan delta som publikum på idrettsarrangementer. Vi har valgt å fokusere på det å være publikum på fotballkamper.

Videreføring:

I mai var 6 elleville fotballentusiaster med ulike grader av syns- og hørselsnedsettelse samlet på Ambassadør hotell ved Eikholt for å se fotballkampen Brann – Rosenborg på storskjerm. Alle hadde med seg to

tolker og ulike metoder ble tatt i bruk: Synstolking, haptisk kommunikasjon, taktilt tegnspråk, høreapparat med taleforsterker og manuelt fotballbanebrett.

Hvert 10.minutt ble kampen stoppet for evaluering. Alt ble filmet for etterpå å samle erfaringer, og det foregikk tolkebytte.

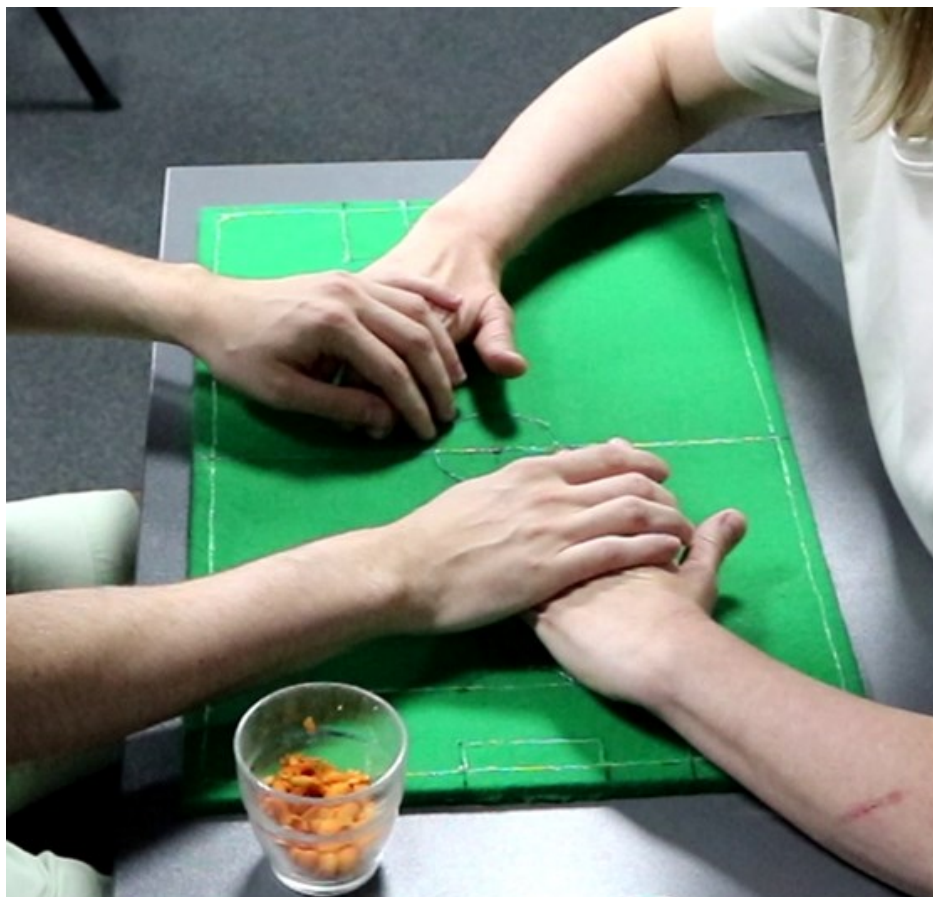
Veien videre:

Vi skal nå i høst se to kamper live i den norske eliteserien. Vi vil gjøre bruk av de samme metodene som på samlingen i mai, men muligens også ta i bruk mer avanserte teknikker, som digitalt fotballbanebrett, klær med sensorer og telehaptics hvor fotballkampen blir prosjektert i panna.

**“Fotball er enkelt, men det vanskeligste
som finnes, er å spille enkel fotball”**

Sitat fra Johan Cruyff

Høsttur til Sjusjøen

Skrevet av Sissel H. Markhus

Distriktslaget LSHDB Oslo / Akershus og Østfold tilbrakte helgen fra 29. september til 1. oktober på Sjusjøen. Vi var 19 medlemmer og 16 tolker, og vi overnattet på den sjarmerende fjellstuen, Rustad Hotell og Fjellstue.

Rustad Hotell og Fjellstue har en flott beliggenhet ved Sjusjøvannet, med en 8 km lang tursti som tar omtrent 2 timer å gå. Området har godt tilrettelagte turstier, også for bevegelseshemmede. Langs Sjusjøvannet er det fine rasteplasser, og man kan til og med ta seg en svømmetur om man ønsker det. Det er flere alternativer for turer, enten rundt vannet eller bare deler av runden.

Rustad Hotell & Fjellstue er et sjarmerende, familiedrevet hotell på Sjusjøen i Ringsaker kommune. Nå drives det av fjerde generasjon av familien. Stedet ligger rett ved Sjusjøvannet og tilbyr overnatting i både hotell og hytter, både sommer og vinter. De er kjent for god mat, hyggelig atmosfære og en fantastisk beliggenhet. Vi hadde gleden av å bo på dette koselige, familiedrevne hotellet og ble servert lokal mat av høy kvalitet.

Innsjekkingen startet fredag klokken 15:00, hvor vi ble møtt med nydelige, nystekte vafler med rømme og hjemmelaget syltetøy, i tillegg til kaffe og te. Noen av oss benyttet ettermiddagen til å utforsket området, før vi sammen nøt en

deilig 3-retters middag i hotellets egen restaurant.

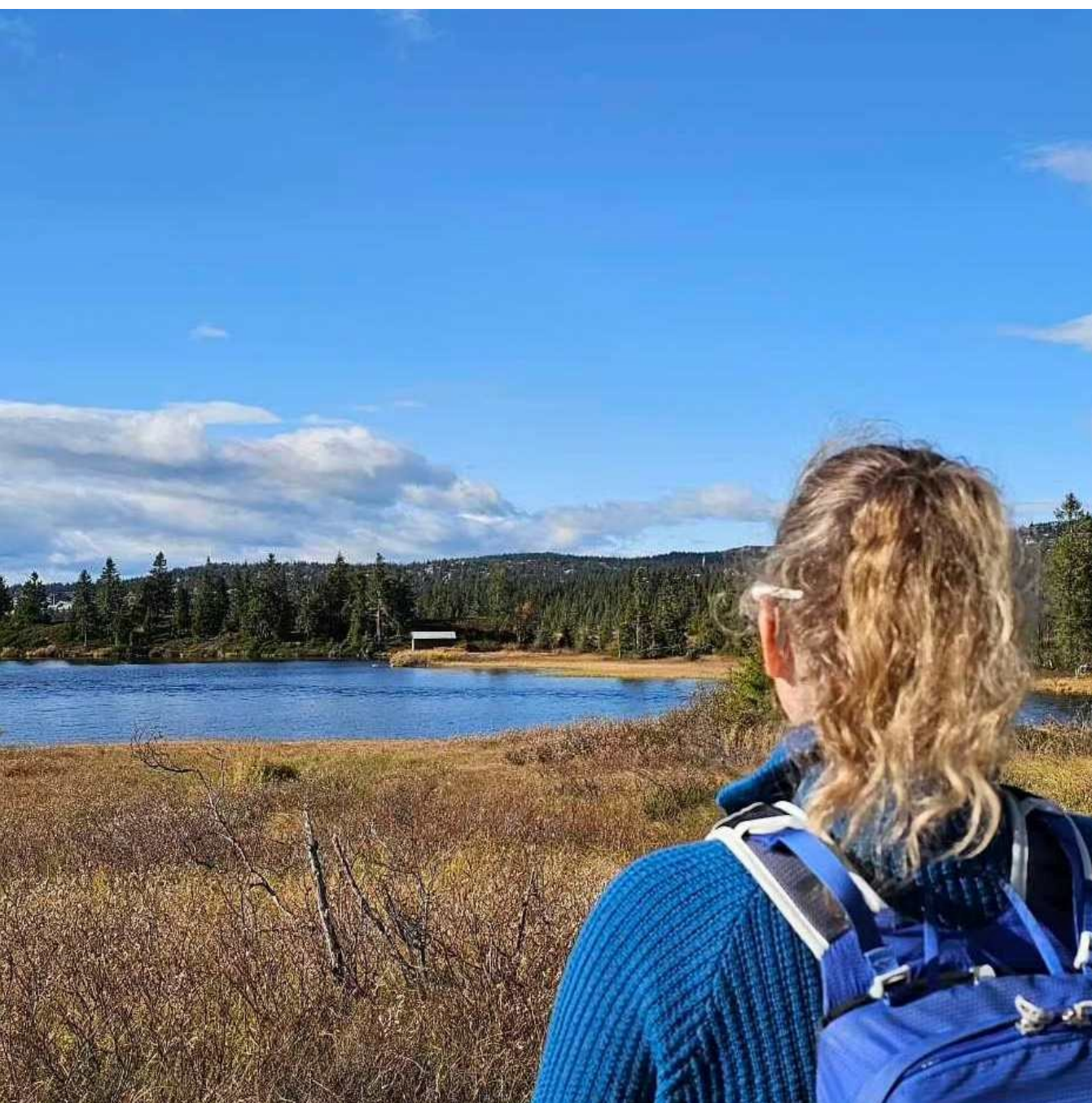
Lørdag startet med frokost før vi gjorde oss klare for dagens tur. Vi møttes klokken halv elleve og gikk langs Sjusjøvannet opp til Brannfjellhytta. Der ble det servert deilige kanelboller, som var ekstra velkomne etter den lange turen. Turen varte omtrent 5 timer og vi hadde god hjelp av våre tolk / ledsagere. Været var strålende med en behagelig temperatur. Etter turen besøkte vi et høstmarked ved Rustad Hotell og Fjellstue, hvor det ble solgt lokale strikkevarer og hjemmelaget mat som honning og tyttebær. Noen av oss benyttet sjansen til å ta badstue med et bad i det iskalde Sjusjøvannet, en opplevelse som kanskje var deiligst etterpå, ikke underveis ute i det kalde vannet. Etterpå samlet alle seg i spisesalen for en deilig 3-retters middag, etterfulgt av hygge i stuen med snacks, godteri og frukt. Helene, en representant fra fjerde generasjon av familien, delte historier om stedets opprinnelse med oss.

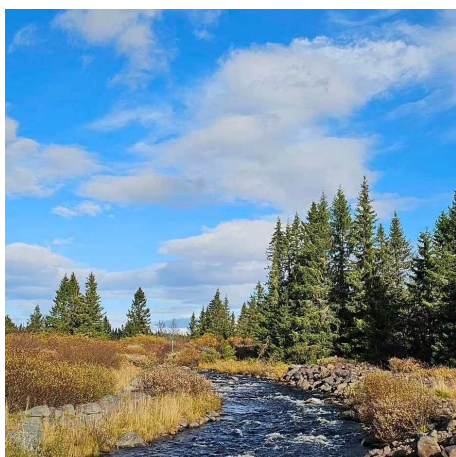
Søndag morgen nøt vi en deilig frokost før vi alle gikk til Fjellkirka, og deretter ruslet rundt området og ved Sjusjøvannet. Været var fortsatt nydelig. Etter en stund spredte vi oss og reiste hjem igjen.

Vi hadde en utrolig hyggelig og minnerik helg, hvor vi fikk oppleve den vakre høststemningen sammen.

Hilsen styret for distriktslaget LSHDB Oslo/
Akershus og Østfold,
Sissel, Inger Kristin og Helle Heidi

Til sammen 12 bilder som viser en turkledd gjeng på 15 personer ute på tur langs blå vann, på grussti, over tregrensa og langs stakittgjerder. Naturen har begynt å få høstfarger i gyllent oransje og grønt. Fem av deltakerne hoppet også uti vannet og tok seg også et bad, og på ansiktsuttrykkene så det ikke særlig varmt ut, selv om sola skinner på bildene.

Hva har skjedd det siste året – med distriktslaget LSHDB Vestfold

Skrevet av Merete Karlsen

I løpet av det siste året har distriktslaget LSHDB Vestfold vært svært aktive, med en rekke spennende arrangementer og samarbeidsinitiativer. På grunn av mye spennende aktivitet, har dere lesere som er spredt rundt i resten av Norge ikke hørt så mye fra oss, men nå ønsker vi å dele våre opplevelser og engasjement med dere.

I Vestfold har vi satt i gang et fokus på å skape et sterkt samarbeid mellom flere tegnspråklige arenaer, inkludert LSHDB Vestfold, Vestfold Tegnspråkforening, Jarlsberg Døveforening, Døves Menighetsråd og Vestfold Sportsklubb. Gjennom jevnlig samarbeidsmøter, som avholdes 2-3 ganger i året, arbeider vi mot et felles mål om å skape inkluderende miljøer for alle tegnspråklige organisasjoner.

Ved å komme sammen får vi muligheten til å diskutere et bredt spekter av temaer, vi arrangerer felles arrangementer, vi deler informasjon om terminlister, og vi får muligheten til å utveksle tanker og ideer når vi kommer sammen. Dette skaper ikke bare økt kjennskap og forståelse, men gir oss også muligheten til å inspirere hverandre. Den åpne dialogen og samarbeidet gjør at vi som en relativt liten gruppe i Vestfold kan bli mer synlige og støtte hverandre.

Tegnspråkarenaene skaper en felles plattform og er åpne for alle aldersgrupper. Gjennom dette samarbeidet har vi opplevd bedre koordinering av arrangementer og lettere tilgang til hverandres terminlister. Dette bidrar til å unngå kollisjoner av arrangement for de som måtte ønske å delta i flere tegnspråklige foreninger og arrangementer i vårt område.

I desember 2022 arrangerte vi vårt første tegnspråklige julemarked i samarbeid med Vestfold Tegnspråkforening og Jarlsberg Døveforening. Dette var en gledelig opplevelse som styrket samarbeidet og økte inkluderingen. Våre samarbeidsmøter ledes av Døves Menighetsråd, og vi er takknemlige for tilgangen til møtelokaler gjennom vår egen døvekirke. Vi har en møteleder fra Døves Menighetsråd som innkaller oss til samarbeidsmøtene, hvorpå vi får referater etterpå.

Språkloven ble vedtatt 25.03.2021 etter 1.gangs votering og det var en stor dag for oss tegnspråkbrukere. Norges Døveforbund vedtok på sitt landsmøte i juni 2022, at datoen 25 mars skal markere vår norske nasjonale tegnspråk dag hvert år.

Norsk tegnspråk er innlemmet i språkloven og er nå likeverdig med norsk som nasjonalt språk (bokmål og nynorsk). Andre språk som er tatt med i språkloven er samisk, nasjonale

minoritetsspråk (kvensk, romani og romanes), norsk tegnspråk og skandinavisk språk. Denne dagen markerer altså språklovens dag. I denne forbindelse hadde vi vår første nasjonale tegnspråkstand på torget i Sandefjord 25.03.2023. Vi var en stor gruppe, hvor flere hadde satt opp ulike stands, hvorav LSHDB Vestfold, Vestfold Tegnspråkforening, Aulerød barnehage, Tolketjenesten ved Vestfold og Telemark, Signo Andebu og flere organisasjoner stilte opp. Vi markedsførte tegnspråk, delte ut informasjon om vår tegnspråk- og døveforening, og vi delte ut brosjyrer om LSHDB slik at folk vet at vi finnes.

Årsmøtet vårt den 29.04.2023 var en hyggelig begivenhet med god deltakelse og sosialt samvær. Styret består av: Leder Merete Karlsen, Sekretær Lorena Zimmermann Fiskum, Kasserer Ivar Larsen, Varamedlem Gry Enggrav. På bildet fra styremøtet ser dere også spreke Johakim Lindgren kledd i sykkeltrøye. Han hadde syklet fra Stavern til Sandefjord og dro tilbake samme vei.

I sommer kom vi sammen med alle dere andre på det nasjonale sommertreffet til LSHDB. Deretter var det tid for lokale arrangementer igjen. Lørdag 07.10.2023, på initiativ fra oss i LSHDB Vestfold, avholdt vi kurs i haptisk kommunikasjon på Scandic Park Hotell i Sandefjord. Der deltok 27 døve, døvblinde, hørselshemmede og hørende kursdeltakere. Vi inviterte Linda Kvaksrud Hansen, redaktør for Døves Tidsskrift. Hildebjørg Karlsen Bjørge og Inger Lise Vincent fra Hapti-Co underviste. Hensikten med kurset var å bidra til å gjøre kursdeltakerne trygge, slik at de ikke skal være redd for å fremme samhandling og aktivitet gjennom haptisk kommunikasjon. Under undervisningen fortalte Merete Karlsen korte fortellinger om hvorfor haptisk kommunikasjon er et så viktig verktøy for henne og hvordan det gjør hennes liv mye lettere. Det var et fantastisk flott kurs med dyktige instruktører og engasjerte kursdeltakere.

Det har vært en periode med stor aktivitet og engasjement i LSHDB Vestfold, og vi ser frem til resten av 2023 sammen med våre lokale samarbeidsorganisasjoner.

Vi ønsker også å oppfordre alle i området som enda ikke er involvert i distriktslaget til å bli med videre!

Vennlig hilsen Merete Karlsen

Ressurskontorets informasjonsspalte

Skrevet av Lene Karin Mittet

To nye fjes på Ressurskontor for tolke- og ledsagertjenester og Fellesoppdrag, NAV tolketjeneste Vest-Viken.

Ressurskontor for tolke- og Ledsagertjenester og Fellesoppdrag har hatt noen utskiftninger det siste året, men nå er begge nykomlingene på plass, og vi gleder oss til å komme inn i rutinene i jobben og til å bli kjent med dere.

Lene Karin Mittet:

Fagansvarlig på tolketjenesten, er utdannet tolk og er ansatt som leder på ressurskontoret for tolke- og ledsagertjenester.

Gikk ut fra tolkeutdanningen i Trondheim i 1997 og har jobbet som tolk i Trøndelag fra høsten 97-våren 2023. Ble ansatt på Tolketjenesten i Vest-Viken i mars 2023.

Hun er 49 år, bosatt i Lier, har samboer og fire store barn.

Elisabeth Fjeldly:

Nyansatt på tolketjenesten i august 2023 som formidler på Fellesoppdrag for personer med døvblindhet.

Er også tolk og ble utdannet i Oslo i 2018. Jobbet som frilanstolk frem til hun ble ansatt på tolketjenesten. Før det jobbet hun som lærer i grunnskolen i 10 år. Hun er 41 år, bosatt i Hønefoss med samboer.

Det tar litt tid å sette seg inn i ny stilling med alle oppgavene det innebærer, men vi begynner som smått å få både litt oversikt over arbeidsoppgavene og samarbeidspartnere rundt om. Vi har hatt noen møtepunkt med samarbeidspartnere og brukerorganisasjoner allerede, og har planlagt flere utover høsten. Det er viktig for oss å holde oss orientert om hva som rører seg ute i miljøene rundt om, og selv om det har vært litt stille fra oss fram til nå, skal vi gjøre det vi kan for å logge oss på og være synlig i miljøet og ikke minst svare ut og informere om arbeidet vårt.

Dette har skjedd og skal skje denne høsten:

6.sept: Ressurskontoret og Fellesoppdrag var invitert til «møteplassen» på Fornebu hvor vi presenterte oss og fortalte kort om hva vi jobbet med og ikke minst hvordan vi jobber. Det var stort engasjement i salen og mange gode innspill som vi tok med oss tilbake på jobb.

4.okt: Samarbeidsmøte med NKDB region Oslo og Bergen. Dette er et møtefora som har gjenoppstått etter korona og som er et veldig nyttig og godt møtepunkt hvor vi får diskutert saker som har kommet inn fra medlemmer og brukere av tjenesten.

13.okt: Vårt første samarbeidsmøte med LSHDB og FNDB etter at vi kom på plass i stolene våre. Dette er et viktig møtepunkt som vi ser fram til. Det er mye som rører seg for tiden og behovet for å møtes rundt samme bord er stort.

2.nov: Deltakelse på møteplassen i Sarpsborg sammen med tolketjenesten i Øst-Viken. Der har vi fått 2 x 45 min til å informere og samtale med dere omkring tolke- og ledsagertjenesten i fylket.

11.nov: Deltakelse og innlegg på likepersonsamling 10.-12.nov. på Klækken hotell. Her har vi blitt bedt om å informere om skriveolking, hva som kreves for å bli skriveolkbuker, og hvordan man kan bli det og hvordan skriveolken kan benyttes. Gode spørsmål som vi ser fram til å diskutere sammen med deltakerne på samlingen.

Kanskje treffes vi på ett eller flere av arrangementene vi skal delta på, og hvis du har spørsmål eller ønsker å snakke med oss er det bare å ta kontakt!

Ha en fin høst alle sammen!

Hilsen Elisabeth, Turid og Lene Karin

Norsk Døvemuseum

Skrevet av
Margrethe og Cor van der Lijcke

I juni tok vi en ferietur med tog til Bergen, hurtigrute derfra til Trondheim og videre tog til Oslo lufthavn. Turen anbefales!

På turen besøkte vi Norsk Døvemuseum. Museet ble opprettet i 2009, og holder til i Rødbygget; den tidligere internatskolen for døve elever (1855 – 1992). Det er nå et nasjonalt museum for døves kultur,

historie og språk. På museet inviterer de til en dialog om minoriteter, normalitet og annerledeshet.

Vi ble imponert over den framtidsrettede tenkningen der folk fra barnehage- og førskolegrupper til videregående skole og universitet, får innblikk i og forståelse av hvordan det er å leve som døv eller døvblind.

Tittelen på formidlingsoppleggene var: «Kan du snakke med kroppen og høre med øynene?». Dette var rettet mot de yngre barna. «Normalitetssjekken - er det mulig å være normal?» het det andre som var rettet mot eldre elever og studenter.

Utstillingen gav oss også god innsikt i undervisningsmetoder og den historiske utviklingen som har skjedd siden den

første døveskolen i Norge ble startet i 1825. Andreas Christian Møller var den eneste i riket Sverige-Norge med utdanning og erfaring i å undervise døde. Han kom fra Trondheim, og det ble etter en del diskusjon tilslutt enighet om å starte døveskole i Trondheim i 1825. Skolen brukte tegnspråk og hadde flere døde lærere.

Museet hadde også en seksjon om døvblinde og undervisningshistorien her. Det var blant annet bilde av Ragnhild Kaata,

husmannsjenta fra Valdres. Hun var den første døvblinde i verden som lærte talespråket takket være idealistiske og kreative Elias Hofgård.

Helen Keller ble motivert til å lære talespråket da hun fikk høre om Ragnhild! Men Ragnhild fra Valdres i Norge var den første.

Til ettertanke:

«De beste ting i verden kan verken sees, høres eller berøres, de må oppleves med hjertet!» sitat av Helen Keller.

Rekord på «møteplassen»

Skrevet av Sigve Nedredal

Gjengitt med tillatelse

Først publisert på www.dovblindhet.no,
den 13.09.23

Dette er noe vi har savnet! Endelig har vi hatt mulighet til å treffes, ha mer tid sammen og bli bedre kjent med hverandre.

Det sier Elin; en av deltakerne på konferansen.

33 deltakere i tillegg til tolker og ledsagere deltok på konferansen "Møteplassen".

Statped har i lang tid blitt oppfordret av brukerne i Trøndelag, Innlandet, Oslo og deler av Viken om å arrangere Møteplassen over flere dager.

- Nå fikk vi endelig muligheten til å arrangere en tredagers konferanse. Før sommeren var vi spente på hvor mange som ville melde seg på, sier Sandra Ochoa i Statped.

Rekordmange deltakere

Opprinnelig var det 40 påmeldte pluss tolker og ledsagere, men sykdom og andre hindringer gjorde at det var 33 deltakere som deltok på konferansen på Fornebu.

- Vi hadde booket rom og møterom på Scandic Fornebu og da vi så at det var så mange som meldte seg på, innså vi at vi hadde behov for større møterom.

Heldigvis var det ikke noe problem å bytte til større rom, sier Sandra.

Stine Rognaldsen Winciansen i Statped, Bergen på scenen fortalte om forskningsprosjektet om bruk av berøringssansen i hverdagen.

Mange unge deltakere

Arrangøren synes at det var utrolig fint at så mange unge deltok på konferansen og de håper at det i fremtiden er enda flere som deltar.

- Vi visste jo at det finnes mange unge med kombinerte sansetap, men de har kanskje ikke vært så synlige i tidligere arrangementer for døvblinde. Noen av de eldre deltakerne synes det var godt å se og møte de unge som kommer etter. På konferansen var det også lagt inn sosiale aktiviteter. Utendørsaktivitetene var veldig populære i det fine været som varte hele konferansen.

Deling av historier og erfaringer
Deltakerne delte sine historier og erfaringer både på scenen og i diskusjoner under og etter foredragene. Temaet for konferansen var "Mestring i et livsløpsperspektiv." Det var et variert program med vekslning mellom innlegg og erfaringsdeling fra deltakere.

Temaene var:

- Bruk av berøringssansen i hverdagen.
- Hvordan fortsette et aktivt liv med kombinert sansetap
- Erfaringer med brukerpass
- Info fra fellesoppdrag og ressurskontoret for tolk- og ledsagertjenester
- Info fra NAV Hjelpemiddelsentral
- En samtale om temaene «Musikk, kjærlighet, sport og kreativitet» med Cornelis Adriaan Jozias van der Lijcke.

Trommesolo som avslutning

Konferansier Siw Knutstad konkluderte konferansen slik:

- De her tre dagene har vi kost oss, vi har fått faglig påfyll, vi har hatt gode diskusjoner med mye engasjement og ikke minst har vi hatt tid til å knytte nye og tettere vennskapsbånd, sier Siw.

Cornelis Adriaan Jozias van der Lijcke fikk æren med å avslutte konferansen med trommesolo på scenen til stor begeistring blant publikum og trampeklapp!

BERØRINGSTUR

Skrevet av Cor van der Lijcke

På Eikholt, nasjonalt ressurscenter for døvblinde, møtte jeg billedkunstner Ellen Henriette Suhrke.

Jeg elsker kunst. Hun inviterte meg til å delta på en berøringstur på Nasjonalmuseet. Der fikk jeg se, ved hjelp av taktilsansen og 2 skulpturer. Den ene var fra rundt 100 år før Kristus. Dette ble fotografert og filmet. Videoen ble presentert på Statens kunstutstilling; Høstutstillingen, som er Norges største scene for samtidskunst. Det var over to tusen som søkte om å bli antatt der, men

bare rundt 100 som kom med. Videoen ble også innkjøpt av Trondheim Kunstmuseum.

Etter hvert fikk jeg spørsmål om å være med på berøringstur på Villa Stenersen. Villa Stenersen er tegnet av arkitekt Arne Korsmo for finansmannen, kunstsamleren og forfatteren Rolf Stenersen, som var en nær venn av Edvard Munch. Huset gjorde stort inntrykk på meg med alle sine runde former og fargerike kontraster. Kunstsamlingen ble gitt til Oslo kommune og kan nå sees på Munchmuseet.

Bilde 1 og 2 (til høre): Stillbilder fra "Berøringstur" på Nasjonalmuseet.
Foto: Tor Willy Ingebrigtsen

Bilde 3 (s. 28): Dokumentasjon av "Berøringstur (Villa Stenersen)" på Stipendutstillingen i Telemark Kunstsenter. Foto: Istvan Virag

Bilde 4 (s. 29): Stillbilde fra "Berøringstur (Villa Stenersen)". Foto: Tor Willy Ingebrigtsen

Berøringsturen på Villa Stenersen ble også filmet. Først ble den vist på et galleri i Trondheim som heter Babel visningsrom.

Marte Ingebrigtsen skrev dette etter visningen: «Er det ikke noe ironisk, nesten forbudt, i å gestalte møtet mellom skulpturer, steder og en døvblind tilskuer i en film?»

En guide fører blinde og hørselssvekkede Cors hånd over en glassplate i Villa Stenersen og kameraet viser oss hvordan hun like etter, like ved, varsomt flytter en lapp ut av bildet og ut av rekkevidden av Cors hånd: «Vennligst ikke rør».

Videre forteller hun: «Det som griper meg, den tredje tilskueren, så hardt gjennom disse filmene: Forsøket, ikke på å fryse tiden, men å beholde bevegelsen og flytte øyeblikket hit, hvor enn det skulle være. Guiden tar Cors hånd og strekker den mot utsikten, som om den finnes i fingertuppene.

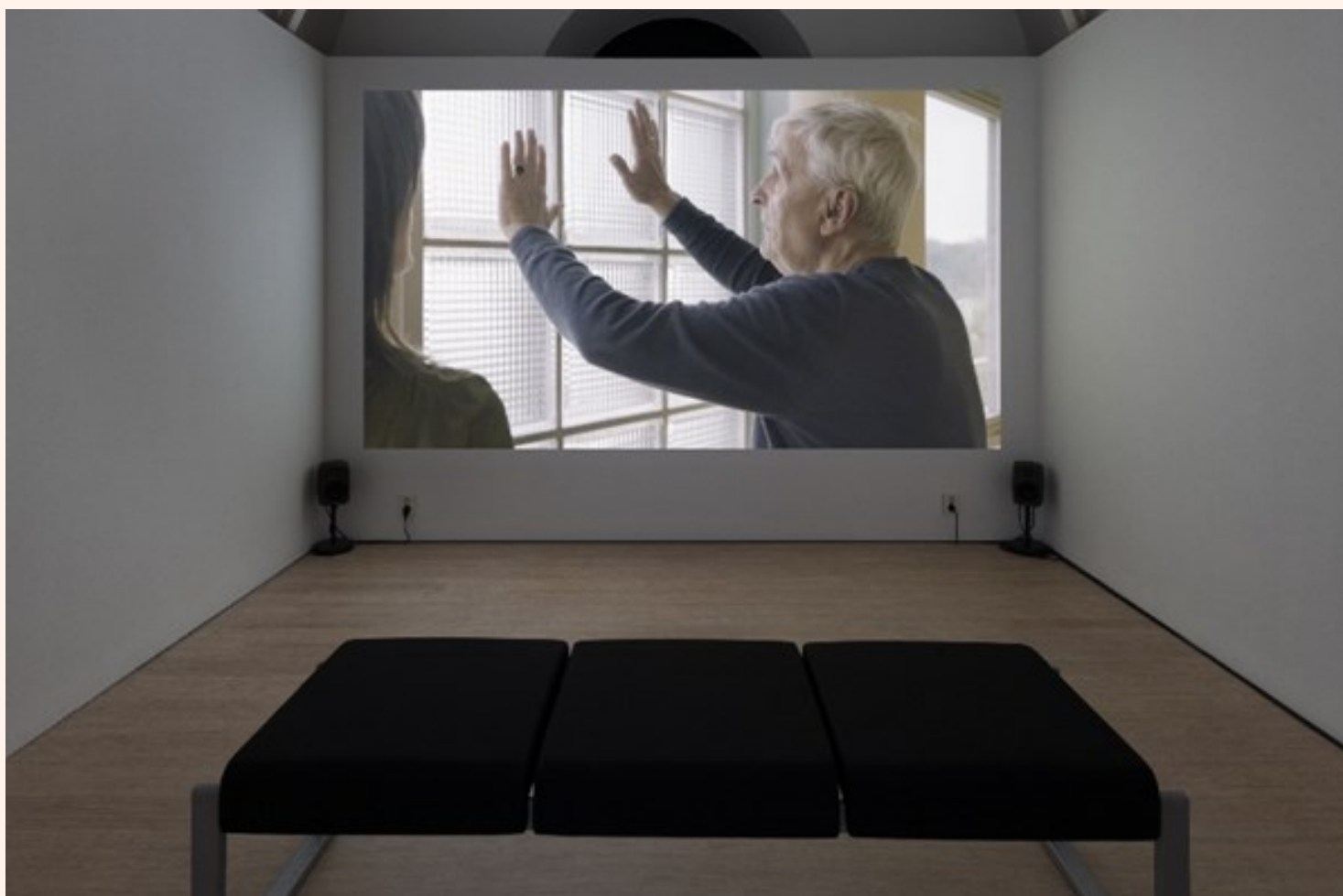
Det uhåndgripelige øyeblikket, han ser med hendene, jeg føler med blikket, så nært at det nesten blir taktilt.»

Filmen ble også presentert på Stipendutstillingen i Telemark Kunstforening i Skien. Der ble Ellen Henriette tildelt et stipend fra Billedkunstnernes Hjelpefond. Stipendkomiteen bestod av Masoud Alireza, Hanne Grieg Hermansen og Philipp Spillmann.

Begrunnelsen for stipendet:

«Suhrkes film har vakre, følsomme og sanselige kvaliteter. Gjennom å observere den blinde mannens berøring og reaksjoner, ser også vi verden rundt oss på et annet vis. Det taktile aspektet formidles på en slik måte at vi nærmest føler oss som en del av verket, hvor følelsen av berøring overføres godt gjennom bildene».

BERØRINGSTUR

Åpning av «Harald Viks hus» på Eikholt

Gjengitt med tillatelse etter pressemelding fra Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde, skrevet av Tanja Teigum

Harald Vik får oppkalt et hus etter seg ved Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde.

Tirsdag 05. september kl 12:00 – 13:00 2023 ble det ved Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde i Drammen, holdt en markering da ett av byggene fikk navnet Harald Viks Hus.

Harald Vik er sentral i døvblindes historie på samme måte som Eikholt. Han har bodd fast på Eikholt siden åpningen av senteret i 1980, og gjennom årene vært en aktiv bidragsyter innen døvblindefeltet.

Harald Vik er født i Jondal i Hardanger. Han var en av syv søsken, hvor tre av de var uten hørsel. Det gjorde at han tidlig lærte seg tegnspråk. Gradvis ble også synet hans dårligere, og i 1985 forsvant synet helt. Han bruker nå tolk/ledsager og taktilt tegnspråk i kommunikasjon og aktivitet.

Harald Vik og Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde har en parallellhistorie som handler om å formidle døvblindes muligheter for aktivitet og deltakelse i samfunnet. Blant annet har Harald Vik vært i over 50 land for å fortelle om døvblindes muligheter. I 2005 var Harald Vik den første som mottok Eikholt-prisen. I 2006 mottok Harald Vik Kongens fortjenestemedalje.

Så hva kan døvblinde mestre? Harald Vik har 19 ganger deltatt i New York maraton, han har syklet Trondheim–Oslo like mange ganger. I 1987 syklet han 3000 kilometer Oslo–Roma på 30 dager, hvor han fikk audiens hos Pave Johannes Paul II og ble velsignet med et gullkors. På sykkelturen ned til Vatikanet fikk Harald Vik politieskorte. Og det stopper ikke med dette. Harald Vik har syklet fra Beijing i Kina til Almaty/Alma Ata i Kasakhstan, hele 6200 kilometer. Han har syklet Canada på tvers, fra Vancouver til Ottawa, og han har løpt i både Afrika, Asia, USA og Sør-Amerika. Sommeren 2009,

syklet Harald Vik 2500 kilometer fra Lindesnes til Nordkapp, og sommeren 2010, syklet han samme rute, og var innom 19 fylker.

Harald Vik har gjennom sine bragder skapt historier, vært en trygg inspirator og vist både døvblinde og alle andre - at det finnes muligheter for et rikt og aktivt liv. Dette speiler godt Eikholtts verdier; trygg – kompetent – skapende, og ved å sette Haralds Viks navn på ett av husene på Eikholt, videreføres inspirasjon i historiene om mennesker som går foran som gode eksempler til etterfølgelse.

Eikholt nasjonalt ressurscenter for døvblinde er en ideell stiftelse som holder til på Konnerud i Drammen. Eikholt har et landsdekkende oppdrag som kompetansesenter i Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde, og tilbyr også rehabiliteringstjenester. Senteret har over 30 ansatte som i tillegg til klinisk virksomhet driver med forskning, innovasjon og kompetansespredning i inn- og utland.

**Les mer ved å scanne vedlagt QR-kode eller gå inn på www.eikholt.no.
For mer informasjon, ta kontakt med Roar Meland,
adm. Direktør, Mobiltelefon: 906 73 943**

**Bilde av Harald Vik (til venstre) i samtale med barndomskamerat
Ole Elvesveen. Begge er døvblinde og kommuniserer her med taktilt tegnspråk**

INFOTAVLE & TIPS

Har du Usher Type 1 og ønsker å bidra til forskning?

Malin Fredriksen er masterstudent ved Universitetet i Sørøst-Norge. Hun tar master i synspedagogikk og synsrehabilitering på deltid, samtidig som hun jobber i bo-avdelingen ved Signo Conrad Svendsen senter.

Malin ønsker å invitere deg til et masterprosjekt om belysning ved kommunikasjon.

Dette er et prosjekt med mål om å høre om erfaringer knyttet til “belysning ved kommunikasjon” fra tegnspråklige personer med kombinert sansetap/døvblindhet og Usher type 1.

Målet er også å skape interesse for videre forskning på temaet.

Dersom du ønsker å delta kan du ta kontakt med Malin direkte på mail: 238476@student.usn.no

Informasjon om gjennomføring:

Det blir et intervju på omtrent 60-90 minutter med masterstudent Malin Fredriksen og én tolk til stede. Til intervjuet bestiller du tolk/ledsager selv, eller Malin kan gjøre det for deg gjennom NAV sin tolketjeneste.

Malin kan noe tegnspråk, men ønsker å sikre seg at kommunikasjonen blir riktig.

Intervjuet blir tatt opp på video og lagret utilgjengelig for alle andre enn studenten og veilederen.

Alle opplysninger om deg blir anonymisert.

Deltagelse i prosjektet er frivillig og du kan trekke deg fra prosjektet når som helst i løpet av prosessen. All informasjon fra deg blir da slettet.

Håper du vil vurdere deltakelsen i dette prosjektet.

Hvis du ønsker å vite mer, er det bare å ta kontakt på 238476@usn.no.

Du kan motta et informasjonsskriv hvor det står mer om prosjektet og hvem du kan kontakte når det kommer til hvordan dine personopplysninger blir behandlet.

Med vennlig hilsen,
Malin Fredriksen

Bidra i FFO sin undersøkelse

På forsiden av LSHDB sin nettside ligger oppdaterte artikler og informasjon.

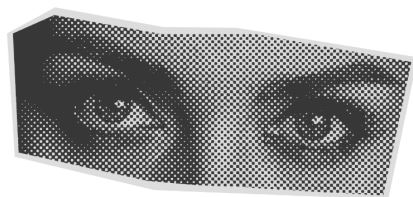
De tre siste nyhetene blir vist på forsiden, og om du trykker deg inn på nyheter så kan du lese alt som har blitt lagt ut.

Nå ligger det blant annet en oppfordring om å delta i Fafo og NOVA sinn forskningsundersøkelse gjennom FFO for å samle inn mer kunnskap om negative opplevelser som hverdags-diskriminering, trakassering, hatefulle ytringer og hatkriminalitet.

Målgruppen er personer med nedsatt funksjonsevne kronisk sykdom som har opplevelser med det nevnt ovenfor, men de ønsker også å høre fra de som ikke har opplevd dette.

Delta gjerne i denne undersøkelsen slik at vi kan få bedre innsikt i viktige tema, og dermed kan forbedre innsatsen mot å få slutt på dette.

FFO etterspør om opplevelser knyttet til avslag på rehabilitering

Bakgrunnen for dette er at det er knyttet flere ulike problemstillinger rundt tilgangen til rehabiliteringstjenester, og at FFO ønsker å løfte dette opp på politisk nivå. For å kunne gjøre det trenger de konkrete eksempler.

Dersom du har opplevd dette, så send svar direkte til: arnfinn.aarnes@ffo.no

FRIST FOR INNSENDING AV STOFF TIL
NESTE NUMMER:
07. DESEMBER (OG GJERNE LITT FØR)

TIL
NESTE
GANG

24. OKTOBER

Tegnspråksslam på Nordic Black Theatre, Oslo

17.-19. NOVEMBER

LSHDB's likerpersonskurs og julebord

03. DESEMBER

Internasjonal dag for funksjonshemmede

10. DESEMBER

Menneskerettighetsdagen

12. DESEMBER

Internasjonal dag for universelle helsetjenester

Ca 15. DESEMBER

Neste nummer av SynHør bladet havner i
postkassa

 Din leverandør av merkevarer 8400 SORTLAND Tlf. 76 12 21 62	Fagernes Optiske AS Jernbanevegen 6 • 2900 Fagernes 61 36 02 86 • fagernes.optiske@allianceoptikk.no	 ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE Bakketeigen 51, 3570 ÅL Tlf. 32 08 26 00
	 Specsavers Skien Herkules Senter Tlf. 35 53 48 90	 Specsavers Optikk Erland Hansen AS • 3900 PORSGRUNN Tlf. 35 55 16 19
 Birkeland Elektro A.S. Støget 74 , 4760 BIRKELAND Tlf. 37 27 61 08	Jens Dybendal Gullsmed Optiker Ur Glassmagasin AS Flisa Stormarked 2270 FLISA Tlf. 62 95 15 43	 Specsavers Optikk Arendal Specsavers AS Vesterveien 4, 4836 ARENDAL Tlf. 37 02 37 00
 THAUGLAND 110 ÅR Profesjonens valg 1913-2023 taugland.no	Kristiansen as BETONGPUMPING • SKIEN Rødmyrsvingen 94, 3735 SKIEN Tlf. 901 85 868	 Specsavers Optikk Specsavers Optikk Lillestrøm Storgata 12, 2000 LILLESTRØM Tlf. 63 80 15 90
 BRATTVÅG SYNSSENTER Strandgata 7 T: 70 21 60 50 post@brasyn.no	 Storgaten 33 4370 EGERSTAD Tlf. 51 49 07 78	 Specsavers Optikk Specsavers Horten Vognmannsgata 5 3187 HORTEN Tlf. 33 80 48 00
Norspray AS Maskinveien 10 4033 STAVANGER Tlf. 51 22 07 00	REMA 1000 LIERSTRANDA Tlf. 32 84 94 90	

RETURADRESSE

LSHDB (Landsforbundet for kombinert
Syns- og Hørselshemmede / Døvblinde),
SKIPPERGATA 33
0154 OSLO

LSHDB
SENTRALSTYRE
2022-2024

FORBUNDSLEDER

Åshild Johansen

NESTLEDER

Kari Kristine Engan

STYREMEDLEMMER

Ståle Hatlelid
Sissel H. Markhus
Marius Aasand Larsen

VARAMEDLEMMER

Ann Kristin Staberg
Dennis Thomassen